

Rekomendacje Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” w sprawie stosowania przepisów ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 1090)

19.07.2021

W nawiązaniu do **Memorandum RPO, NRA, stowarzyszeń sędziowskich i prokuratorów w sprawie prawa obywatela do sądu** (<https://www.iustitia.pl/83-komunikaty-i-oswiadczenia/4187-apel>) Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” przedstawia Rekomendacje w sprawie stosowania przepisów ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 1090) . Rekomendacje obejmują sprawy dotyczące składu sądu, doręczeń przez Portal Informacyjny Sądów Powszechnych oraz jawności rozpraw. Jednocześnie uruchamiamy adres mailowy (doreczenia@iustitia.pl), na który można zgłaszać **problemy związane z doręczeniami przez Portal Informacyjny Sądów Powszechnych**.

I. Skład sądu

Art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. (Dz.U.2021.1090) zmieniającej z dniem 3 lipca 2021 r. ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych stanowi, że **w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego**; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawikłość lub precedensowy charakter sprawy. Art. 6 ust. 2 tej ustawy stanowi, że sprawy, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy sąd rozpoznawał w składzie innym niż jednego sędziego, w dalszym ciągu prowadzone są przez tego sędziego, któremu sprawa została przydzielona jako referentowi, do zakończenia sprawy w danej instancji.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez **właściwy**, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Z art. 45 Konstytucji RP wynika przy tym prawo do sądu właściwego, tj. takiego, który jest nie tylko - w myśl przepisów ustaw - właściwy do rozpatrzenia sprawy ze względu na uregulowania dotyczącego jego właściwości rzeczowej, miejscowej i funkcjonalnej, ale także orzeka we właściwym składzie i w zgodzie ze swoją kompetencją. Orzecznictwo TSUE także jednoznacznie wskazuje, że prawo do niezależnego sądu odnosi się także do składu rozpoznającego sprawę. Stąd mowa jest o prawie do rozpoznania sprawy przez sędziego neutralnego. W prawie UE niesporne jest, że wymóg niezawisłości sędziów wchodzi w zakres istotnej treści prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które samo w sobie ma podstawowe znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii (zob. pkt 40 wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 25 lipca 2018 r., C-216/18). Przepis art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności zobowiązuje państwa – strony Konwencji do takiego zorganizowania własnego wymiaru sprawiedliwości, aby sądy i procedury sądowe spełniały wszystkie wymagania wynikające z tego przepisu. Prawa gwarantowane Konwencją muszą mieć wymiar realny, rzeczywisty, co odnosi się bezpośrednio do kwestii ich realizowania w praktyce przez zobligowane do tego organy wymiaru sprawiedliwości Państw Sygnatariuszy (wyrok ETPC z dnia 13 maja 1980 r., Artico p. Włochom, LEX 80808; wyrok ETPC z dnia 09 października 1979 r., Airey przeciwko Irlandii, LEX 80807). Za „za sąd w rozumieniu art. 6 ust. 1 można zatem uznać tylko taki organ, który spełnia przesłanki: a) organizacyjne, a mianowicie jest ustanowiony ustawą, niezawisły (niezależny) i bezstronny oraz pełni funkcję sądenia, tj. ma kompetencję rozstrzygania spraw należących do jego właściwości, na podstawie rządów prawa, b) proceduralne, a mianowicie postępowanie przed sądem jest przewidziane prawem, c) funkcjonalne, a mianowicie ma on pełną jurysdykcję w sprawach należących do jego właściwości i kompetencję do podejmowania prawnie wiążących orzeczeń, które nie mogą być zmieniane lub uchylane przez władze niesądowe”. Na gruncie art. 6 ust. 1 EKPC, kwestia prawidłowego składu orzekającego, zawarta jest w sformułowaniach „rozpatrzenie sprawiedliwe” przez „sąd ustanowiony ustawą”. Należy przyjąć, że naruszeniem omawianej normy będzie rozpoznanie sprawy i wydanie orzeczenia przez taki sąd, którego skład będzie sprzeczny z przepisami ustawowymi, czy to procesowymi, czy to ustrojowymi. Ewentualne naruszenie przepisów dotyczących składu orzekającego, a w konsekwencji prawa do sądu, określonego w EKPC, może wiązać się z uzyskaniem przez stronę realnej i skutecznej ochrony w trybie przewidzianym w komentowanym akcie prawa międzynarodowego.

Standard ten został dostrzeżony przez ustawodawcę, który uznał, że konsekwencją wprowadzenia do ustroju sądów powszechnych zasady losowego przydzielania spraw jest zasada stałości składu orzekającego. Od dnia 12 sierpnia 2017r. do ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz.U. 2019.52), wprowadzona została zasada niezmienności składu, wyrażona w art. 47 b, dodanym w myśl art. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2017r. o zmianie ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017.1452), zgodnie z którą zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Na szczególną wagę wprowadzonej przez ustawodawcę zasady niezmienności składu wskazuje uzasadnienie projektu ustawy, w którym wskazano, że „Raz wylosowany skład sądu, niezależnie od tego czy jest jednoosobowy czy kilkuosobowy, nie powinien ulegać zmianie do zakończenia sprawy”. W ocenie ustawodawcy jedynie łączne stosowanie tych **dwóch zasad gwarantuje bezstronność sądu, równość stron i zewnętrzną transparentność w przydziale spraw**.

Nie ma wobec tego wątpliwości, że prawo do sądu, oznacza także prawo do składu sądu ukształtowanego zgodnie z prawem zapewniającym jego niezależność. Niezależność oznacza przede wszystkim niezależność od władzy wykonawczej. Przepisy wprowadzające odejście od zasady kolegalności jest uzasadniana walka z Covid19, mimo że jednocześnie polski ustawodawca rezygnuje z obostrzeń

covidowych.

1. Regulacja ta narusza zasadę kolegialności sądu, zarówno w sprawach zawodowych, jak i ławniczych. Jest rzeczą oczywistą, dla wszystkich, poza twórcami projektu ustawy, że skład kolegialny (3 osobowy) zapewnia większy profesjonalizm wymagany zarówno w sprawach szczególnych (spraw o ubezwłasnowolnienie), jak i w sprawach w postępowaniu odwoławczym. Z kolei wyeliminowanie ławników z rozpoznawanych spraw, to pozbawienie udziału czynnika społecznego (np. w sprawach o rozwód) w wymiarze sprawiedliwości, a tym samym naruszenie zasady określonej w art. 182 Konstytucji RP. Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Trybunał Konstytucyjny, z treści art. 182 Konstytucji RP wynika, że nie jest możliwe ani całkowite wyłączenie obywateli ze sprawowania tej funkcji (wymiaru sprawiedliwości), ani takie jej zawężenie, by udział ten przybrał zakres jedynie symboliczny (wyr. TK z 29.11.2005 r., P 16/04, OTK-A 2005, Nr 10, poz. 119).
2. Przepisy przewiduje, że zachowanie standardu rozpoznania spraw w składach kolegialnych jest uzależniona od arbitralnej decyzji prezesa sądu, a więc czynnika administracyjnego powoływanego przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego. Tym samym potencjalna strona postępowania i organ sprawujący nadzór nad sądami, ma wpływ na ukształtowanie składu sądu rozpoznającego sprawę.
3. Przepisy przejściowe przewidują, że zmiana składu następuje w toku postępowania, co jest ingerencją władzy politycznej w zasadę ciągłości i niezmienności składu sądu rozpoznającego sprawę. Tym samym dochodzi do sprzeczności: zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku trwałej albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu spraw w dotychczasowym składzie (art. 47b § 1) lub przeszkody o charakterze nagłym (art. 47b § 2), gdy konieczność podjęcia czynności w sprawie wynika z odrębnych przepisów lub przemawia za tym wzgląd na sprawność postępowania. Przeszkody te powinny mieć charakter rzeczywisty, a nie być wykreowane przez ustawodawcę na użytek realizacji innych celów polityczno-procesowych.
4. Z uwagi na powyższe, celem zagwarantowania obywatelom konstytucyjnego prawa do rozpoznania sprawy przez sąd właściwy i należycie obsadzony, rekomendujemy:
  - dalsze rozpoznanie sprawy według zasad dotychczasowych z uwagi na niekonstytucyjność powyższych regulacji;
  - za dopuszczalne uznajemy rozpoznanie takich spraw w składach dotychczasowych, po uprzednim wydaniu zarządzenia przez prezesa sądu, z uwagi na fakt, że samo wprowadzenie zmian covidowych należy traktować jako szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy, z przyczyn opisanych wyżej
  - w przypadku odmowy uwzględnienia takiego wniosku rekomendujemy zadanie pytania prawnego do SN lub pytania prejudycjalnego do TSUE i wstrzymanie się z dalszym rozpoznanie spraw, do czasu rozstrzygnięcia powyższych zagadnień prawnych.

II. Doręczenie przez system teleinformatyczny – Portal Informacyjny Sądów Powszechnych

1. Ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw^[1] prawodawca w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich – wprowadził między innymi szczególny sposób doręczenia pism w sprawach rozpoznanych zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego.

Wprowadzenie specjalnego sposobu doręczenia pism sądowych nastąpiło poprzez zamieszczenie nowej treści w art. 15zszs⁹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (ZapobChoróbU).

2. Ustawa weszła w życie w dniu 3 lipca 2021 r. i nie zawiera przepisów przejściowych w zakresie czynności doręczenia. Zgodnie z ogólnymi zasadami przepisów przejściowych, przy braku regulacji szczególnej, przepisy regulujące postępowanie cywilne obowiązują od chwili wejścia w życie ustawy. Czynność doręczenia - zgodnie ze wzorem jej realizacji wyprowadzonym z przepisów Kodeksu postępowania cywilnego - składa się z poszczególnych działań, wśród których jest zarządzenie o dokonaniu doręczenia jak również jego przeprowadzenie według jednego ze sposobów wprowadzonych w przepisach Kodeksu czy przepisach szczególnych. Wykonanie zarządzenia o doręczeniu pisma – po dniu 3 lipca 2021 r. – powinno więc zostać zrealizowane według obowiązujących przepisów.

3. Ustawa z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw nie dokonała zmiany zasady czynności doręczenia pism sądowych. Nadal obowiązuje więc zasada oficjalności doręczeń. Tym samym to sąd jest odpowiedzialny za podjęcie z urzędu czynności co do doręczenia oznaczonego pisma i za prawidłowe zrealizowanie doręczenia.

4. Przepis art. 15zszs⁹ ust. 2 ZapobChoróbU wprowadza nakaz dokonania przez sąd doręczenia przez system teleinformatyczny – Portal Informacyjny Sądów Powszechnych, wprowadzając wyrażenie „sąd doręcza”.

5. Ten sposób doręczenia pism sądowych dotyczy osób występujących w sprawie jako pełnomocnicy, a będących adwokatami, radcami prawnymi, rzecznikami patentowymi wraz z objęciem nim Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (art. 15zszs⁹ ust. 2 ZapobChoróbU).

6. Szczególny sposób doręczenia sprowadza się do umieszczenia treści pism w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism, a oznaczonym jako Portal Informacyjny Sądów Powszechnych.

7. Portal Informacyjny Sądów Powszechnych został wprowadzony wraz z wdrożeniem protokołu elektronicznego, jednak funkcjonował – i nadal funkcjonuje – w ramach zasady jawności postępowania w związku z postanowieniem art. 9 § 1 zd. 2 k.p.c. (przepis przewiduje, że treść protokołów i pism może być także udostępniana w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe albo innego systemu teleinformatycznego służącego udostępnianiu tych protokołów lub pism) oraz na podstawie § 132 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. - Regulaminu urzędowania sądów powszechnych.

8. Od dnia 3 lipca 2021 r. doręczenie pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego zrównano ze skutkami procesowymi określonymi w Kodeksie postępowania cywilnego właściwymi dla doręczenia pisma sądowego. Datą doręczenia pisma jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym. Natomiast w przypadku braku takiego zapoznania się, pismo uznaje się za doręczone po upływie 14 dni od dnia umieszczenia pisma w portalu informacyjnym.

9. Jeśli portal informacyjny będzie funkcjonował właściwie, to zawodowy pełnomocnik otrzyma możliwość bezpośredniego zapoznania się z treścią pisma, które może pobrać, wydrukować. Tak więc przede wszystkim zarówno sąd, jak i pełnomocnicy powinni być zainteresowani prawidłowym działaniem portalu informacyjnego. Tymczasem niebezpieczeństwo wiąże się nie tyle z założeniem konta na portalu informacyjnym, co z ewentualnym uwierzytelnieniem pełnomocnika do oznaczonej sprawy oraz bieżącym funkcjonowaniem systemu. Nie zgłaszano bowiem do dnia 3 lipca 2021 r. problemów z założeniem konta w tym systemie teleinformatycznym, ale z brakiem publikacji w nim dokumentów. Oczywiście należało we właściwy sposób przygotować działanie portalu i dostosowanie go do nowego zadania. Ułatwieniem dla pełnomocników byłoby – jak się wydaje – utworzenie jednego konta z późniejszym ewentualnym podziałem na sądy apelacyjne. Lepszym rozwiązaniem przy weryfikacji i dopuszczeniu pełnomocnika do sprawy mogłaby być legitymacja (jej numer) niż wykorzystywanie numeru PESEL. Przy braku numeru PESEL pracownik sekretariatu obawia się bowiem o prawidłowość ustalenia danej osoby jako upoważnionej do uzyskania dostępu do sprawy. Pełnomocnicy nie są zaś zobowiązani do jego podawania. Tymczasem numer legitymacji podany we wniosku o założenie konta (ewentualnie uzupełnienie konta o taki numer) oraz podanie go w pierwszym piśmie procesowym usunęłyby pojawiające się wątpliwości co do tożsamości pełnomocnika w portalu i w danej sprawie.

10. Nie ma żadnego uregulowania w przedmiocie braku właściwego działania portalu informacyjnego, które uniemożliwiło pełnomocnikowi zapoznanie się z treścią pisma. Uwzględnienie reguł inferencyjnych i przeprowadzenie wykładni dla usunięcia tej luki, prowadziłyby do konieczności zastosowania przez analogię przepisów związanych z doręczeniem za pomocą systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe. Przepisy te zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 20 października 2015 r. (w sprawie trybu i sposobu dokonywania doręczeń elektronicznych). Zgodnie z § 2 pkt 4 rozporządzenia odbiór pisma ma miejsce przy pierwszym uwierzytelnieniu użytkownika na koncie, po umieszczeniu doręczanego pisma w systemie teleinformatycznym, chyba że zapoznanie się z treścią pisma nie było możliwe z przyczyn związanych bezpośrednio z funkcjonowaniem tego systemu. W tym wypadku nie nastąpiłoby doręczenie pisma.

11. Nie powinno być jednak tak, jak sugeruje się ze strony władzy publicznej, by nie stosować ustawy przez jakiś okres i w tym celu wykorzystywać art. 15zsz⁹ ust. 5 ZapobChoróbU. Przepis ten dopuszcza w ramach wyjątku – czyli przy zawężającej wykładni jego stosowania – odstąpienie od doręczenia przez portal informacyjny, gdy z uwagi na charakter pisma jest to niemożliwe.

W zakresie rozumienia pisma sądowego – przy uwzględnieniu wyłączenia spod takiego doręczenia pism procesowych i pochodzących od osób trzecich – wydaje się, że będą to wszystkie pisma pochodzące od sądu, a kierowane do stron postępowania. Zgodnie z art. 140 § 1 k.p.c. pisma i orzeczenia doręcza się w odpisach. W przypadku doręczenia elektronicznego pisma i orzeczenia mają postać dokumentów zawierających dane z systemu teleinformatycznego (art. 140 § 3 k.p.c.). Sąd Najwyższy w postanowieniu z 29.11.2007 r. (III CZ 54/07, Legalis) – stwierdził, że „odpisem w rozumieniu art. 140 k.p.c. jest dokument wiernie odzwierciedlający treść oryginału albo jego kopia. Dokument ten nie musi być uwierzytelniony. Znaczenie rozróżnienia między odpisem a kopią (kserokopią, wydrukiem komputerowym), jako odmianą odpisu, wiąże się z określeniem opłaty kancelaryjnej za ich wydanie”.

Niezależnie jednak od braku przygotowania rozwiązań co do postępowania sekretariatów wydziałów sądów odnośnie do uwierzytelnienia dokumentów przy doręczeniu przez portal informacyjny, nie może akt prawny niższego rządu – rozporządzenie wykonawcze Ministra Sprawiedliwości (zarządzenie w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej) – być w ramach wykładni systemowej stosowany w pierwszej kolejności.

Można jednak wskazać – w związku z treścią art. 15zsz⁹ ust. 5 ZapobChoróbU, że zgodnie ze słownikiem języka polskiego „charakter” to między innymi: postać, forma, wygląd czy też przeznaczenie, rola, funkcja czegoś, kogoś. Z uwagi na postać i funkcję pisma sądowego, jakim jest tytuł wykonawczy, należałoby go przesłać drogą tradycyjną, skoro jego wymagania wprowadza Kodeks postępowania cywilnego (art. 783 § 3 k.p.c.). Odnosi się to do podpisu sędziego albo referendarza sądowego, który wydaje postanowienie, a nie jest możliwe

opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Podobnie byłoby z tytułem zabezpieczenia. A właściwie wszędzie tam, gdzie Kodeks postępowania cywilnego wprowadza odrębne zasady doręczenia pism, pojawia się właśnie ocena charakteru takiego pisma sądowego z uwagi na jego rolę czy funkcję, jeśli oczywiście nie ma on cech szczególnych, których nie da się zachować przy doręczeniu za pomocą portalu informacyjnego.

12. Przy uwzględnieniu istoty doręczenia elektronicznego i decyzji pełnomocnika o odbiorze pisma w dniu wolnym od pracy i w godzinach od 22 do 7 - nie znajdzie zastosowania przepis art. 134 k.p.c. Podobnie jak przy doręczeniu elektronicznym (art. 131¹ § 2 zd. 2 k.p.c.).

Terminy wymienione w art. art. 15zsz⁹ ust. 3 ZapobChoróbU - wobec braku szczególnych postanowień w treści tego przepisu wskazującej na odmienny sposób liczenia terminu (art. 110 k.c.) – powinny być obliczane zgodnie z art. art. 111- 115 k.c. w zw. z art. 165 § 1 k.p.c.

III. Jawne rozpatrzenie sprawy

Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” podtrzymuje stanowisko wyrażone w opinii z dnia 24-02-2021 r., że zmiana wprowadzona w art. 15zsz[1] ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2-03-2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej jako ustawa covidowa) rażąco i nieproporcjonalnie

narusza zasadę jawnego rozpatrzenia sprawy, będącą immanentną składową prawa do sądu (art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności). Jakikolwiek odstępstwa od jawności rozpatrzenia sprawy muszą znajdować silne uzasadnienie aksjologiczne w innych wartościach chronionych konstytucyjnie i traktatowo.

O ile w warunkach szalejącej epidemii, uwzględniając konieczność wprowadzenia szczególnych środków służących ochronie zdrowia publicznego, można zaaprobować stanowisko, że strona może świadomie zrezygnować z jawności (choćby przez niezłożenie sprzeciwu od zarządzenia przewodniczącego o skierowaniu sprawy na posiedzenie niejawne), o tyle całkowite pozbawienie stron prawa do jawnego rozpoznania sprawy przez przyznanie przewodniczącemu składu orzekającego uznaniowego prawa do skierowania sprawy na posiedzenie niejawne jest niedopuszczalne.

Przesłanką skierowania sprawy na posiedzenie niejawne jest według ustawy niemożność przeprowadzenia rozprawy lub posiedzenia jawnego na odległość. Regulacja ta jest niespójna z wprowadzonymi przepisami pozwalającymi na skierowanie sprawy na tradycyjną rozprawę (posiedzenie jawne).

Wprowadzona zmiana narusza zasadę proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP). Sprawność postępowania czy też ochrona zdrowia publicznego może być zapewniona za pomocą innych środków o charakterze pozaprosesowym, a ewentualną niemożność wdrożenia takich rozwiązań powinien wykazać ustawodawca, czego jednak nie uczynił, nie spełniając tym samym testu proporcjonalności.

Pozbawienie obywateli i obywateli możliwości wniesienia wiążącego dla sądu sprzeciwu od zarządzenia o skierowaniu sprawy na posiedzenie niejawne, jest jawnie niezgodne z art. 45 Konstytucji.

Obowiązkiem sędziów jest zagwarantowanie prawa do jawnego rozpatrzenia sprawy, a pozbawienie tego prawa przez ww. przepis ustawy covidowej jest ewidentnym naruszeniem Konstytucji RP.

Stowarzyszenie wskazuje na możliwość dokonania rozproszonej kontroli konstytucyjności art. 15zsz[1] ust. 1 pkt 3 ustawy covidowej, ewentualnie jego prokonstytucyjnej wykładni. Chodzi w szczególności o przypadki, gdy strona zgłosi sprzeciw wobec zamiaru rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym. Aktualnie trudno wskazać sytuacje, w których zaistniałaby obiektywna, trwała niemożność przeprowadzenia rozprawy lub posiedzenia jawnego w postaci klasycznej, zdalnej lub hybrydowej. Dotyczy to zarówno przeszkód natury technicznej, charakteru sprawy, jak i sytuacji uczestniczących w sprawie osób.

Należy powiedzieć się za jak najszerszym stosowaniem art. 15zsz[1] ust. 1 pkt 2 ustawy covidowej. Z uwagi na nadrzędną pozycję konstytucyjnej zasady jawności, w każdym przypadku, gdy Kodeks postępowania cywilnego albo inna ustawa przewidują rozpoznanie sprawy na rozprawie lub posiedzeniu jawnym, zachowanie tej formy jest konieczne także w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu pandemii, nie mówiąc już o okresie po ustaniu tych stanów. Formy te dają najbardziej swobodną możliwość uczestniczenia przez strony i ich pełnomocników w rozpatrywaniu sprawy, a zatem najpełniej realizują prawo do sądu, szczególnie w sprawach spornych i bardziej złożonych. Bardzo istotny jest także negatywny odbiór społeczny coraz szerszego rozstrzygania spraw na posiedzeniach niejawnym. Jest to element, który w istotnym stopniu obniża poziom zaufania do sądów, a szerzej do całego Państwa.

Wobec aktualnej sytuacji epidemicznej przeprowadzenie klasycznej rozprawy lub posiedzenia jawnego nie powinno wywołać nadmiernego zagrożenia dla zdrowia osób w nich uczestniczących. W razie obiektywnej niemożności przeprowadzenia takiej rozprawy lub posiedzenia, np. z uwagi na lokalne uwarunkowania lub stan zdrowia osób, które mają w nich uczestniczyć, istnieje także możliwość ich przeprowadzenia w formie zdalnej lub hybrydowej (stacjonarnie z możliwością udziału online).

Drukuj